

Programul național norvegian de distribuire gratuită a prezervativelor
Metodologia de funcționare a programului și raportul vizitelor virtuale
-2021-

CUPRINS

Introducere	2
Politicile și strategiile de combatere a HIV/SIDA în Norvegia	5
Evaluarea programului național de distribuție de prezervative gratuite (2008)	12
Evaluarea programului național de distribuție de prezervative gratuite (2018)	15
Cum funcționează programul norvegian de distribuire gratuită a prezervativelor în prezent	20
Acces la educație sexuală și servicii de SRHR în Norvegia	25
Concluzii	30

Prezentul raport a fost realizat în cadrul proiectului „Tânăr, 16 ani, din rural: În România, dreptul meu la sănătate este constant încălcat!”, implementat de către Asociația Semper Musica, alături de Centrul Parteneriat pentru Egalitate, în perioada martie 2021 - februarie 2024. Proiectul urmărește creșterea capacității Asociației Semper Musica și a beneficiarilor săi de a se implica activ în protejarea dreptului fundamental la sănătate, cu focus pe sănătatea sexuală și reproductivă a tinerilor din comunități/județe rurale marginalizate și urbane mici, medii și mari afectate de HIV.

Prin acest proiect, Asociația Semper Musica își dorește să producă un impact sustenabil în societatea românească și, la firul ierbii, în rândul tinerilor, iar pentru a face acest lucru și-a propus dezvoltarea unui plan instituțional de advocacy care să fie relevant în raport cu nevoile tinerilor și tinerelor din România în domeniul SRHR.

Raport realizat de Victor Toma, Advocacy Officer, Asociația Semper Musica

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Introducere

Norvegia implementează un program național care oferă prezervative gratuite adolescenților, tinerilor adulți și grupurilor vulnerabile (în mod special către cei cu risc crescut de a se infecta cu o boală cu transmitere sexuală, inclusiv HIV). Programul a fost demarat în 1999 cu distribuirea a 500.000 de prezervative gratuite către grupurile vulnerabile, urmând ca din anul 2000 să fie extins și către tineri, statisticile publice din Norvegia din 2001, 2003 și 2008 arătând o creștere a utilizării prezervativului în rândul acestora. Astfel, din 2000 și până în 2011 au fost distribuite 5,4 milioane de prezervative

Programul național de distribuire gratuită a prezervativelor a fost cuprins în două planuri naționale de sănătate sexuală: *Planul de acțiune pentru prevenirea sarcinilor nedorite* (pentru a reduce numărul de întreruperi de sarcină) și *Strategia pentru prevenirea HIV și a infecțiilor cu transmitere sexuală*.

Context: Din 1992, au fost implementate patru planuri de acțiune pentru prevenirea sarcinilor nedorite, iar din 1986, trei planuri de acțiune pentru prevenirea HIV și SIDA și un plan strategic pentru prevenirea bolilor cu transmitere sexuală. Perioada 2002-2007 se suprapune cu două perioade de planificare pentru prevenirea sarcinilor nedorite (*Planul de acțiune 1999-2003* și *Planul de acțiune 2004-2008*) și o perioadă de planificare pentru prevenirea HIV și a bolilor cu transmitere sexuală (*Strategia pentru prevenire de HIV și a infecțiilor cu transmitere sexuală 2002-2009*). Principalele direcții ale acestor strategii și planuri de măsuri au avut în vedere:

- reducerea numărului de infecții cu transmitere sexuală, inclusiv HIV;
- monitorizarea și sprijinirea persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA;
- scăderea ratei întreruperilor de sarcini;
- planificarea familială și a vieții sexuale.

Planurile au unele caracteristici comune și se bazează în mare parte pe aceeași abordare metodologică atunci când vine vorba de strategii de prevenire.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Astfel, **planul de acțiune pentru prevenirea sarcinilor nedorite** s-a bazat în primul rând pe trei strategii de prevenire:

- acces facil la informații și educație în raport cu corpul, sexualitatea, orientarea sexuală și contracepția pentru întreaga populație;
- acces facil la servicii de consiliere pentru cetățeni;
- acces facil la contracepție pentru cetățeni, în special pentru cei din categoriile de risc.

Planul strategic pentru prevenirea HIV și a infecțiilor cu transmitere sexuală a pus în general accentul pe prevenire și nu pe tratament. Astfel, strategia de prevenire s-a bazat pe:

- oferirea de cunoștințe ușor accesibile despre HIV și infecțiile cu transmitere sexuală pentru întreaga populație, în special tinerilor sau acelor persoane din grupurile vulnerabile sau parte dintre categorii de risc;
- informații, îndrumări și educație în raport cu corpul, sexualitatea, orientarea sexuală și contracepția pentru toți cetățenii;
- acces facil la testări, sfaturi și tratament ușor de utilizat și acces facil la prezervative pentru toți cetățenii, dar mai ales pentru cei din grupurile vulnerabile sau dintr-o categorie de risc;

Prima evaluare a programului a avut loc în anul 2008, fiind urmată de o a doua evaluare în 2017. Evaluarea din 2008 a urmărit mai degrabă gradul de satisfacție al consumatorilor decât impactul programului asupra combaterii sarcinilor nedorite și a infecțiilor cu transmitere sexuală. Astfel, persoanele care au participat la evaluarea programului au subliniat nevoia de diversitate a prezervativelor, dar și posibilitatea de a le comanda online într-un mod discret și confidențial, lucru care s-a și întâmplat începând cu anul 2010.

În 2013, Departamentul de Sănătate din Norvegia a hotărât continuarea distribuirii gratuite de prezervative către tineri și persoanele din grupurile vulnerabile ca parte integrantă din strategia națională pentru prevenirea sarcinilor nedorite și a infecțiilor cu transmitere sexuală (inclusiv HIV), ajungându-se în prezent la distribuirea unui număr de 9 milioane de prezervative gratuite anual.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Grupurile țintă al programului de distribuire gratuită a prezervativelor sunt adolescenții și adulții tineri cu vârsta sub 25 de ani, persoanele care cumpără și vând sex (lucrătorii sexuali și clienții lor), refugiații și solicitanții de azil, bărbații care fac sex cu bărbați, persoanele care trăiesc cu HIV și partenerii lor, dar și persoanele private de libertate. Aceștia pot alege dintr-o gamă variată de prezervative, iar cei care comandă pentru prima dată pot alege un *starter pack* cu toate tipurile de prezervative pentru a le testa. În plus, bărbații care fac sex cu bărbați pot comanda și lubrifianți.

De asemenea, prezervative pot comanda entități private: centrele de sănătate publică, școli, cabinete medicale, Guvernul Rus, organizații neguvernamentale, organizatori de evenimente etc, care au nevoie de prezervative pentru a le putea distribui mai departe tinerilor.

Comenzile se dau pe <https://www.gratiskondomer.no/>, existând 3 pagini diferite:

- <https://www.gratiskondomer.no/bestill/> - pentru tineri;
- <https://www.gratiskondomer.no/glid/> - pentru bărbații care fac sex cu bărbați;
- <https://www.gratiskondomer.no/rekvirent/> - pentru entitățile private.

Prezervativele oferite prin acest program îndeplinesc standarde internaționale de calitate și sunt verificate în timpul producției. Gama este formată din prezervative din latex de cauciuc în dimensiuni standard (L), Medium (M) și Extra Mare (XL), prezervative de dimensiuni standard, care sunt foarte subțiri pentru o sensibilitate crescută și foarte groase pentru o sensibilitate redusă. În plus, prezervativele fără latex de dimensiuni standard și lubrifianții sunt distribuite persoanelor care au nevoie de ele prin intermediul entităților private care comandă prezervative pe site. Comenzile ajung la adresa menționată în comandă într-un plic discret în aproximativ 7 zile (pentru persoanele fizice).

Deși numărul de sarcini nedorite și a infecțiilor cu transmitere sexuală au scăzut în Norvegia, acest lucru nu se datorează în mod exclusiv acestui program, ci mai degrabă unui set complex de măsuri și politici publice, menite să sprijine accesul populației la educație sexuală și servicii de SRHR, printre care și asigurarea accesului gratuit la prezervative pentru tineri și persoanele din categoriile de risc sau grupurile vulnerabile în general.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Politicile și strategiile de combatere a HIV/SIDA în Norvegia

Norvegia a avut primul său program de combatere a HIV / SIDA în 1985. Primele planuri strategice privind combaterea HIV/SIDA în Norvegia au avut în vedere sprijinirea organizațiilor LGBT pentru a ajunge la bărbații care fac sex cu bărbați (MSM), distribuirea seringilor către consumatorii de droguri injectabile și cooperarea cu lucrătorii sexuali în distribuirea prezervativelor și a materialelor informative.

Strategia HIV / SIDA a fost formulată de către Ministerul Sănătății din Norvegia și adoptată de Consiliul de Miniștri în 1998. Aceasta a completat mai multe politici publice anterioare și a creat un mediu favorabil pentru prevenirea și controlul HIV / SIDA la nivel național. Totodată, pe fondul răspândirii HIV / SIDA, statul norvegian a decis să ofere prezervative gratuite persoanelor din grupurile vulnerabile sau în situații de risc (MSM, lucrători sexuali etc.), lucru care s-a materializat apoi într-un **program național de distribuire gratuită de prezervative**. Biroul de prevenire și control al HIV / SIDA (HAPCO) a fost înființat în 2002, după 2 ani de funcționare în calitate de Secretariat Național al Consiliului HIV / SIDA (NACS). Biroul a dezvoltat și implementat un cadru strategic național de cinci ani (2000-2004), ca parte a răspunsului național la HIV / SIDA. Strategia s-a axat pe reducerea transmiterii HIV și a morbidității și mortalității asociate, urmărind în același timp reducerea impactului HIV/SIDA asupra indivizilor, familiilor și societății în general. Strategia a fost construită pe patru piloni: cooperare intersectorială, participare, leadership și management eficient, monitorizare și evaluare de calitate.

În perioada 2002-2009, acțiunile privind combaterea HIV/SIDA s-au desfășurat în contextul unui plan strategic național privind prevenirea răspândirii HIV și a bolilor cu transmitere sexuală. Planul strategic s-a bazat pe patru principii directoare:

- acțiunile autorităților publice ar trebui să încalce cât mai puțin libertatea personală;
- eforturile autorităților ar trebui să fie direcționate către grupurile cu risc crescut la infecția cu HIV și către publicul larg;
- autoritățile ar trebui să coopereze cu societatea civilă;
- societatea ar trebui să fie solidară cu persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

În 2009 a fost lansată Strategia Națională HIV 2009-2014. Strategia a implicat șase ministere diferite: Ministerul Muncii și Incluziunii Sociale, Ministerul Copiilor și Egalității, Ministerul Sănătății și Serviciilor de Îngrijire, Ministerul Justiției și Poliției, Ministerul Educației și Ministerul Mediului și Dezvoltării Internaționale, fiind cel mai important document politic referitor la prevenirea, îngrijirea și sprijinirea persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA. Cu toate acestea, planul strategic nu cuprindea direcții și măsuri clare în ceea ce privește acordarea tratamentului medical al persoanelor infectate cu HIV/SIDA. Astfel, scopul principal al Strategiei naționale HIV 2009-2014 a fost ca până la sfârșitul perioadei strategice, Norvegia să fie o societate capabilă să facă față infecției cu HIV într-un mod care să limiteze noile infecții și să ofere persoanelor care trăiesc cu HIV condiții bune pentru incluziune socială în toate fazele vieții lor.

În plus, față de obiectivul principal, strategia are două obiective generale operaționale (reducerea HIV în rândul grupurilor vulnerabile sau în situații de risc; tratament și monitorizarea persoanelor care trăiesc cu HIV) și opt obiective specifice:

- 1) Creșterea cunoștințelor și a conștientizării HIV și SIDA în rândul populației;
- 2) Reducerea stigmatului și discriminării asociate cu HIV/SIDA;
- 3) Reducerea noilor infecții - în special în rândul grupurilor cu risc;
- 4) Depistarea timpurie a infecției cu HIV și oferirea unei consilieri adecvate persoanelor care trăiesc cu HIV;
- 5) Eliminarea barierelor în calea accesului la tratament medical și a unui program cuprinzător de tratament bazat pe o bună cooperare între actorii din serviciile de sănătate implicate;
- 6) Participarea/integrarea persoanelor seropozitive în câmpul muncii;
- 7) Promovarea cooperării la nivel internațional pentru combaterea HIV și SIDA;
- 8) Îmbunătățirea cercetării privind prevenirea și tratamentul HIV și monitorizarea și evaluarea prevalenței, a factorilor de risc și a efectelor măsurilor.

Astfel, în 2013, în contextul strategiei naționale pentru prevenirea sarcinilor nedorite și a infecțiilor cu transmitere sexuală (inclusiv HIV), Departamentul de Sănătate din Norvegia a hotărât continuarea distribuirii de prezervative gratuite către tineri și persoanele din grupurile vulnerabile.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Începând din 2017, Norvegia are o nouă strategie pentru sănătatea sexuală și reproductivă (**Strategia de sănătate sexuală 2017-2022**). Această strategie reunește pentru prima dată toate eforturile pentru sănătatea sexuală într-o strategie comună. Anterior, au existat două strategii / planuri de acțiune separate care au abordat două dintre cele mai importante probleme. Unul dintre acestea avea în vedere activitatea națională în domeniul HIV, iar celălalt urmarea prevenirii sarcinilor nedorite. Prin reunirea celor două planuri într-o strategie comună s-a urmărit promovarea importanței sănătății sexuale în general, dar și consolidarea sănătății sexuale a întregii populații. Strategia se bazează pe premisa că sexualitatea este o resursă care promovează sănătatea în toate fazele vieții și că abilitatea individului de a menține o bună sănătate sexuală contribuie la o bună calitate a vieții și la o sănătate mai bună pentru individ.

Dreptul la sănătate cuprinde dreptul la o viață sexuală sănătoasă și este un drept fundamental. O bună sănătate sexuală presupune că drepturile sexuale ale individului să fie protejate și respectate. Dreptul la o viață sexuală sănătoasă are în vedere faptul că fiecare individ este liber să-și aleagă partenerul, independent și în conformitate cu propria orientare sexuală, fără a fi supus discriminării sau incriminării. De asemenea, dreptul la o viață sexuală sănătoasă are în vedere accesul individului la educație sexuală, respectarea autonomiei corporale, lipsa violenței, dreptul de a alege dacă și când să aibă copii sau dacă să fie activ sexual sau nu. Conceptul drepturilor sexuale este controversat la nivel internațional, dar are un sprijin larg în Scandinavia și în părți mari ale Europei.

Strategia de sănătate sexuală 2017-2022 urmărește să contribuie la asigurarea unei sănătăți sexuale bune pentru întreaga populație. Printre principalele direcții de acțiune, strategia își propune să contribuie la:

- capacitarea tuturor cetățenilor cu competențele necesare pentru a avea grijă de propria sănătate sexuală;
- reducerea continuă a numărului de sarcini nedorite;
- reducerea numărului de infecții cu transmitere sexuală, inclusiv HIV;
- protejarea dreptului la sănătate sexuală în cadrul serviciilor publice de sănătate și îngrijire.
- înțelegerea nevoilor sexuale ale pacienților de către profesioniștii și personalul auxiliar din domeniul sănătății.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

În ultimul deceniu, s-au făcut progrese mari în ceea ce privește asigurarea unei bune sănătăți sexuale pentru toți cetățenii și rezidenții din Norvegia. În același timp, a crescut gradul de conștientizare de către autoritățile publice (atât la nivel central, dar și local) și de către cetățeni a importanței unei vieți sexuale sănătoase pentru starea de bine a societății și a individului, dar și gradul de toleranță, solidaritate și deschidere către persoanele din comunitatea LGBTQ+.

Astfel, în Norvegia, cetățenii se așteaptă ca autoritățile publice să le protejeze dreptul la sănătatea sexuală și reproductivă prin educație sexuală și servicii de SRHR relevante, iar autoritățile publice au înțeles această nevoie a comunității și contribuie activ la îndeplinirea acestei așteptări.

O provocare importantă evidențiată de către organizațiile care lucrează la firul ierbii cu tinerii sau populația în general este aceea că se acordă prea puțină atenție sănătății sexuale în tratament și urmărire / reabilitare și că, în multe cazuri, există o lipsă de acces la informații și îndrumări cu privire la problemele și disfuncțiile sexuale.

Planurile anterioare de prevenire a sarcinilor nedorite și de prevenire a infecției cu HIV au urmărit asigurarea unor bune cunoștințe și competențe despre sănătatea sexuală și un acces mai bun la contracepție și la serviciile de sănătate. Prin intermediul schemelor de granturi, voluntarii și organizațiile, împreună cu serviciile publice, au fost implicați în proiectarea și dezvoltarea programelor de predare, a serviciilor de informații digitale și a altor servicii care să răspundă nevoilor diferitelor grupuri. Eforturile au dus, printre altele, la o scădere semnificativă a numărului de sarcini și avorturi nedorite și la o scădere incipientă a numărului de persoane care se infectează cu HIV.

Reducerea numărului de sarcini nedorite a fost un obiectiv important în eforturile anterioare pentru o mai bună sănătate sexuală. Rata avortului în rândul femeilor din Norvegia a scăzut din 2008 și este acum la cel mai scăzut nivel înregistrat vreodată. Mai multe metode contraceptive noi și eficiente au venit pe piață și au fost făcute accesibile pentru populație. O bună informare și îndrumare în utilizarea contraceptivelor este probabil un factor important, alături de măsuri precum oferirea de contraceptive pe termen lung mai ieftine fetelor tinere. În plus, prin consolidarea și susținerea centrelor de sănătate și a serviciilor de sănătate școlare, Guvernul Norvegian s-a asigurat că serviciile medicale sunt mai ușor accesibile tinerilor în funcție de nevoile, interesele și așteptările lor.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Numărul persoanelor înregistrate cu noi infecții cu HIV a scăzut treptat în ultimii ani. În 2015, numărul celor nou infectați a fost cel mai scăzut din ultimii zece ani, iar scăderea este acum observată și în rândul bărbaților care fac sex cu bărbați.

Astfel, în 2020, au fost raportate în Norvegia 137 de persoane infectate cu HIV, comparativ cu 172 de cazuri în 2019. Tendința de scădere a cazurilor raportate de HIV continuă, probabil intensificată în 2020 prin măsurile luate de către autoritățile publice în contextul pandemiei de COVID-19, cu restricții de călătorie, distanțarea socială și închiderea vieții de noapte. Din cele 137 de cazuri de HIV raportate în 2020, 91 (66%) au fost bărbați și 46 de femei. Declinul din 2020 vine în special în rândul persoanelor infectate pe cale heterosexuală. În total, pentru toate grupurile, numărul raportat ca infectați cu HIV în Norvegia a scăzut cu 70% în ultimii 10 ani. Există încă o incidență stabilă, scăzută a HIV, în rândul persoanelor care iau droguri cu seringi, în rândul femeilor născute în Norvegia și în rândul tinerilor. Bărbații care întrețin relații sexuale cu bărbați (MSM) și bărbații heterosexuali sunt încă cei mai expuși la infecția cu HIV atunci când călătoresc în străinătate, în special în Asia de Sud-Est. Numărul de noi infecții cu HIV în rândul bărbaților MSM născuți în Norvegia continuă să scadă, în timp ce în 2020 a existat o creștere în rândul bărbaților MSM cu alte origini.

În plus față de măsurile preventive luate de către stat, cum ar fi informare, îndrumări și acces ușor la prezervative, a existat un focus și pe intensificarea oportunităților de testare HIV și ITS pentru grupurile vulnerabile sau în situații de risc. Astfel, inițierea timpurie a tratamentului eficient asigură faptul că o persoană cu HIV recent descoperit în practică nu mai prezintă un risc de infecție.

În 2020, 1.045 de cazuri de gonoree au fost raportate în Norvegia, comparativ cu anul 2019 când au fost raportate 1704 de cazuri. Scăderea numărului de cazuri se observă atât în rândul bărbaților și femeilor homosexuale, cât și al celor infectați heterosexual. A existat o tendință în creștere a numărului de cazuri diagnosticate de infecție cu chlamydia în Norvegia, în ultimii ani, până în vârful anului 2019. În 2020 au fost raportate 25.444 de cazuri, adică 478 de cazuri la 100.000 de locuitori. Aceasta reprezintă o scădere de 11% față de 2019. Norvegia prezintă o creștere surprinzătoare a cazurilor de sifilis: în 2020, au fost raportate 287 de cazuri de sifilis, comparativ cu 206 de cazuri în 2019.

Ratele încă ridicate de infecție arată că există provocări asociate în special prevenirii infecțiilor cu transmitere sexuală și că este încă nevoie de eforturi specifice.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Există o conștientizare tot mai mare la nivel internațional că protejarea drepturilor sexuale sunt condiții prealabile importante pentru ca individul să poată face alegeri bune și să aibă o bună sănătate sexuală. Pe lângă ofertele disponibile pentru testare și tratament HIV/ITS, este important să se asigure că populația are cunoștințele necesare și corecte pentru a avea grijă de propria sănătate și acces la prezervative sau alte mijloace de contracepție și protecție.

Interacțiunile dintre sănătate și inegalitatea socială sunt complexe și ar trebui să ofere o bază pentru măsuri adaptate anumitor grupuri țintă. Astfel, sănătatea populației variază între diferite grupuri în funcție de indicatorii sociali, cum ar fi veniturile, educația, ocupația, sexul, mediul etnic și cultural. Nu există studii recente la nivel național privind inegalitatea socială în ceea ce privește sănătatea sexuală în rândul copiilor și tinerilor norvegieni. Cu toate acestea, mai multe municipalități au completat ancheta anuală *Ungdata* cu întrebări legate de sănătatea sexuală. Cifrele din aceste sondaje au fost recent publicate într-un raport NOVA privind diferențele sociale în rândul tinerilor.

Una dintre concluziile studiului arată că fetele care cresc cu părinți cu statut socio-economic scăzut își încep viața sexuală mai devreme. Cifrele sondajului *Ungdata* arată, de asemenea, că există o legătură neclară între statutul socio-economic și numărul partenerilor sexuali, utilizarea contraceptivelor, sarcina nedorită și măsura în care cineva a fost expus hărțuirii sexuale. Deoarece aceste informații sunt colectate doar în 13 municipalități, este dificil de spus dacă acestea sunt reprezentative pentru întreaga populație de tineri.

Rezultatele anterioare au arătat că există inegalități sociale asociate cu sănătatea mintală și abuzul. Ratele violenței sau ale abuzului sexual în rândul tinerilor sunt mai ridicate în familiile care se confruntă cu dificultăți financiare sau în care ambii părinți nu lucrează, dar și în familiile monoparentale sau în rândul tinerilor care cresc cu părinți vitregi sau părinți adoptivi (inclusiv plasament). Adolescenții cu dizabilități sau probleme de sănătate mintală sunt, de asemenea, mai vulnerabili la abuz. S-a dovedit, de asemenea, o legătură între debutul sexual timpuriu, dificultățile mentale și problemele de comportament, dar conexiunea cauzală este neclară. Femeile aflate în situații de viață vulnerabile au un risc mai mare de avort decât restul populației feminine. De asemenea, rata întreruperilor de sarcină este mai mare în rândul refugiaților și în rândul femeilor diagnosticate boli mintale sau alte dizabilități.

Totodată, în Norvegia, există o varietate de servicii digitale de informare care se ocupă de sexualitate și / sau sănătatea sexuală.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Serviciile sunt conduse de organizații publice, private, non-profit și voluntare, iar serviciile variază de la platforme online cu informații despre ITS, prevenire HIV etc. la servicii de bază. Multe dintre serviciile online oferă oportunitatea unui dialog anonim cu un profesionist. Abilitatea de a fi anonim poate face mai ușoară abordarea problemelor dificile și tabu. Întrebările și răspunsurile anonime sunt adesea înregistrate. Acest lucru face posibilă căutarea a ceea ce au întrebat alții și ce răspunsuri au primit aceștia.

Tinerii se numără printre principalii beneficiari ai serviciilor digitale. Aceștia au, în general, un nivel ridicat de competență digitală și utilizează activ serviciile digitale de sănătate. Studiile realizate în rândul tinerilor arată că, pentru aceștia, gradul de interacțiune online și anonim cu profesioniștii din domeniul sănătății reprezintă un serviciu extrem de important și un mijloc prin care pot deveni mai conștienți de drepturile pe care le au și serviciile pe care le pot primi. Totodată, mai multe site-uri web oferă informații despre aceleași subiecte, însă tinerii solicită o ofertă mai coordonată la nivel național. În strategia pentru sănătate pentru tineri #Ungdomshelse, care a fost prezentată în vara anului 2016, se pune accent pe faptul că oferta actuală de servicii digitale destinate tinerilor trebuie coordonată, integrată și simplificată. În activitatea de coordonare a serviciilor digitale destinate tinerilor va fi important să se asigure accesul la informații de calitate pentru toate grupurile, indiferent de sex, mediu cultural, sexualitate sau ocupație. De asemenea, serviciile trebuie adaptate și actualizate permanent astfel încât să fie disponibile pe toate dispozitivele, inclusiv pe cele mobile, și să răspundă permanent nevoilor tinerilor.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Evaluarea programului național de distribuție de prezervative gratuite

(2008)

Programul de distribuire a prezervativelor gratuite de către centrele de sănătate pentru tineri, serviciile de sănătate școlare, serviciile de informare și diferite organizații de tineret a început oficial în toamna anului 1998, devenind funcțional începând din anul 1999, odată cu alocarea de fonduri. De la an la an s-au alocat din ce în ce mai multe fonduri pentru program, de la cca. 400.000 NOK în 2000 până la aprox. 1,6 milioane NOK în 2003, iar în 2005 s-au cheltuit aproximativ 2 milioane NOK (aprox. 200.000 euro). Utilizarea fondurilor indică faptul că distribuirea de prezervative gratuite a fost un domeniu prioritar în planul de acțiune pentru perioada de planificare 1999-2003, dar și pentru perioada următoare (2004-2008).

Beneficiarii principali ai programului au fost tinerii și adulții cu vârsta sub 25 de ani. Alte categorii de beneficiari au fost grupurile vulnerabile sau în situații de risc, cum ar fi lucrătorii sexuali, refugiații și solicitanții de azil, femeile și bărbații seropozitivi, dar și persoanele private de libertate.

Prezervativele sunt distribuite prin intermediul mai multor distribuitori diferiți și în contexte diferite. Domeniile de distribuție includ centre de sănătate și servicii pentru tineri, școli și instituții de învățământ superior, evenimente pentru tineri și centre de tineret, spații/locuri unde se practică prostituția sau alte forme de sex work, servicii de informare, servicii pentru refugiați, centrele de recepție ale solicitanților de azil și închisorile. Centrele de sănătate pentru tineri sau centrele de sănătate din școli comandă în general cele mai multe prezervative.

O cercetare realizată în 2008 a arătat că trei din patru tineri au folosit programul de distribuire a prezervativelor gratuite. Jumătate au crezut că prezervativele sunt dificil de obținut și o majoritate a declarat că informațiile despre program ar putea fi mai accesibile și mai ușor de înțeles. Comparativ, centrele de sănătate publică cunosc bine programul și majoritatea lor au comandat prezervative în perioada 2005-2008. Totodată, personalul centrelor de sănătate consideră programul ca fiind simplu și clar.

În același timp, majoritatea tinerilor (60%) consideră că este inconfortabil să meargă la un centru de sănătate pentru a obține prezervative gratuite. Anonimatul este important atunci când un tânăr dorește să obțină prezervative gratuite.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

În plus, 70% dintre tineri doresc să poată comanda prezervative gratuite online și mulți s-au declarat pro utilizării tonomatelor de prezervative.

În 2008 existau în principal trei moduri în care centrele de sănătate pentru tineri încearcă să îi motiveze pe tineri să folosească prezervativul:

- furnizarea de informații factuale despre HIV/SIDA, BTS-uri și sarcinile nedorite;
- responsabilizarea grupului țintă în raport cu sănătatea proprie și a partenerului;
- promovarea/prezentarea unor experiențe pozitive privind utilizarea prezervativelor și folosirea metodelor nonformale sau a unui cadru nonformal.

Astfel, asigurarea accesului tinerilor la educație sexuală și servicii complexe de SRHR au completat programul național de distribuire de prezervative gratuite. Astfel, deși numărul de sarcini nedorite și a infecțiilor cu transmitere sexuală au scăzut în Norvegia, acest lucru nu se datorează în mod exclusiv acestui program, ci mai degrabă unui set complex de măsuri și politici publice menite să sprijine accesul populației la educație sexuală și servicii de SRHR.

În general tinerii apreciază calitatea prezervativelor distribuite ca fiind bună. Lucrătorii sexuali sunt oarecum împărțiți atunci când vine vorba de evaluarea prezervativelor gratuite. Lucrătorii sexuali străini par să prefere prezervative mai rezistente decât lucrătorii sexuali norvegieni. De asemenea, lucrătorii sexuali și-au dorit ca prezervativele să vină în diferite culori și arome. În plus, s-a identificat nevoia de a distribui și lubrifianți către lucrătorii sexuali sau MSM. Totodată, persoanele participante la cercetare au subliniat faptul că prezervativele ar trebui să aibă mai multe dimensiuni, acestea fiind percepute de mulți ca fiind prea mici. De asemenea, toți sunt de acord că ambalajul ar trebuie să arate exact ca și la celelalte prezervative de pe piață.

Programul de distribuire a prezervativelor gratuite a fost o parte importantă a strategiilor autorităților pentru prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală, inclusiv HIV, și a sarcinilor și avorturilor nedorite. De la înființarea programului în 1998/1999, acesta a fost în mod constant extins atât în ceea ce privește finanțarea, cât și numărul de prezervative distribuite.

Statisticile furnizorului de prezervative gratuite arată că centrele de sănătate pentru tineri, centrele de sănătate și serviciile medicale școlare sunt cei mai importanți beneficiari ai programului, fiind cei care comandă cele mai multe prezervative gratuite pentru a le distribui mai apoi beneficiarilor finali: tineri, MSM, lucrători sexuali etc. Mai mult, există o serie de alte

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

organizații și instituții care comandă prezervative, dar într-o măsură mult mai mică. Prezervativele gratuite vin astăzi în ambalaje diferite, dar prezervativul în sine este în mare parte același, cu excepția „Lily Super”, care este foarte gros și destinat lucrătorilor sexuali și prezervativele fără latex pentru cei cu alergie la latex.

Programul este organizat cu un furnizor, care este responsabil pentru producția și distribuția prezervativelor.

Aproape toate centrele de sănătate care au participat la cercetare au comandat prezervative gratuite și majoritatea au folosit programul pentru o perioadă de peste trei ani. Majoritatea centrelor de sănătate comandă între 1.000 și 3.000 de prezervative gratuite pe an.

Centrele de sănătate sunt în general foarte mulțumite de modul în care este organizat programul, accesul la informații despre program și modul în care se comandă prezervativele.

În ceea ce privește cei care nu au folosit programul, evaluarea arată că există în principal două motive principale pentru neaccesarea acestuia. În primul rând, nu toți tinerii știu de existența programului. În al doilea rând, tinerii au perceput faptul că prezervativele gratuite sunt dificil de obținut. Evaluarea programului a arătat că peste 60% dintre cei care au participat la cercetare au declarat că informațiile despre program ar putea fi îmbunătățite și făcute mai accesibile și ușor de înțeles.

Totodată, studiul indică faptul că grupul țintă este oarecum împărțit privind ușurința accesării programului de distribuire gratuită de prezervative. O mică majoritate declară că este ușor să obțină prezervative gratuite, în timp ce puțin sub 50% afirmă că acest lucru este dificil. Sondajul arată că accesibilitatea este percepută ca fiind cea mai bună de către cei din grupa de vârstă cuprinsă între 20-25 ani și cel mai puțin pentru cei cu vârsta sub 15 ani. Totodată, evaluarea programului a arătat că fetele au acces mai mare la prezervativele gratuite decât băieții. O posibilă explicație pentru acest lucru este că este faptul că este *mai natural* pentru fete decât pentru băieți să folosească serviciile unui centru de sănătate.

Evaluarea arată că anonimatul prin care se obțin prezervative gratuite este important. Până la 75,9% au considerat că acest lucru este important. În continuare, mai mult de 60% dintre respondenți au declarat că le-a fost inconfortabil să meargă la serviciul de sănătate școlară / serviciul de sănătate pentru tineri pentru a obține prezervative gratuite.

De, asemenea, în ceea ce privește spațiile în care tinerii își doresc să aibă acces la prezervative, aceștia au menționat: tonomate de prezervative gratuite, cluburi, farmacii, evenimente

Proiect derulat de: Cu sprijinul:

(concerte etc.). Propunerile tinerilor sunt în mare parte justificate de accesibilitate sporită și anonim.

În ceea ce privește activitatea de informare în legătură cu programul, evaluarea arată că sunt furnizate informații atât despre motivele pentru ar trebui utilizat prezervativul, cât și de modul în care ar trebui utilizat prezervativul.

Evaluarea programului național de distribuție de prezervative gratuite (2018)

În 2017, aproape 8 milioane de prezervative au fost distribuite prin programul de distribuire gratuită de prezervative. Se presupune că aprox. 400.000 de tineri și persoane cu vulnerabilitate la infecții cu transmitere sexuală (MSM, migranți și lucrători sexuali etc.) au beneficiat de prezervative gratuite. Acest lucru oferă potențialul de a preveni peste 4.700 de avorturi, 2.200 de cazuri de chlamydia, 50 de cazuri de gonoree, 21 de cazuri de HIV și 5 cazuri de sifilis. Economii totale pot fi calculate la cca. 84 milioane NOK (8,266,581 euro) în plus față de costurile sociale semnificative care pot fi evitate printr-o astfel de măsură preventivă.

Abortrater Norge 2001-2016

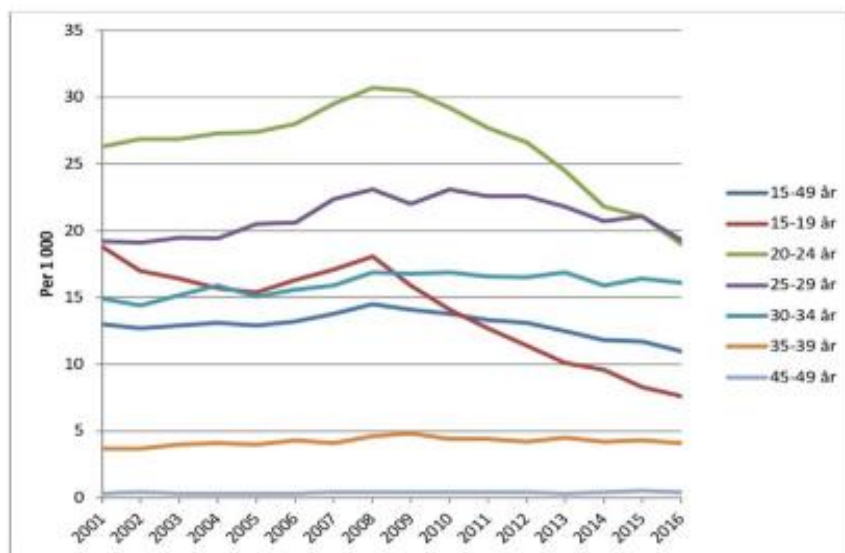

Figura 1. Scăderea accentuată a ratelor avortului în rândul tinerilor sub 30 de ani din Norvegia

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Figura 2. Număr de prezervative distribuite în cadrul schemei

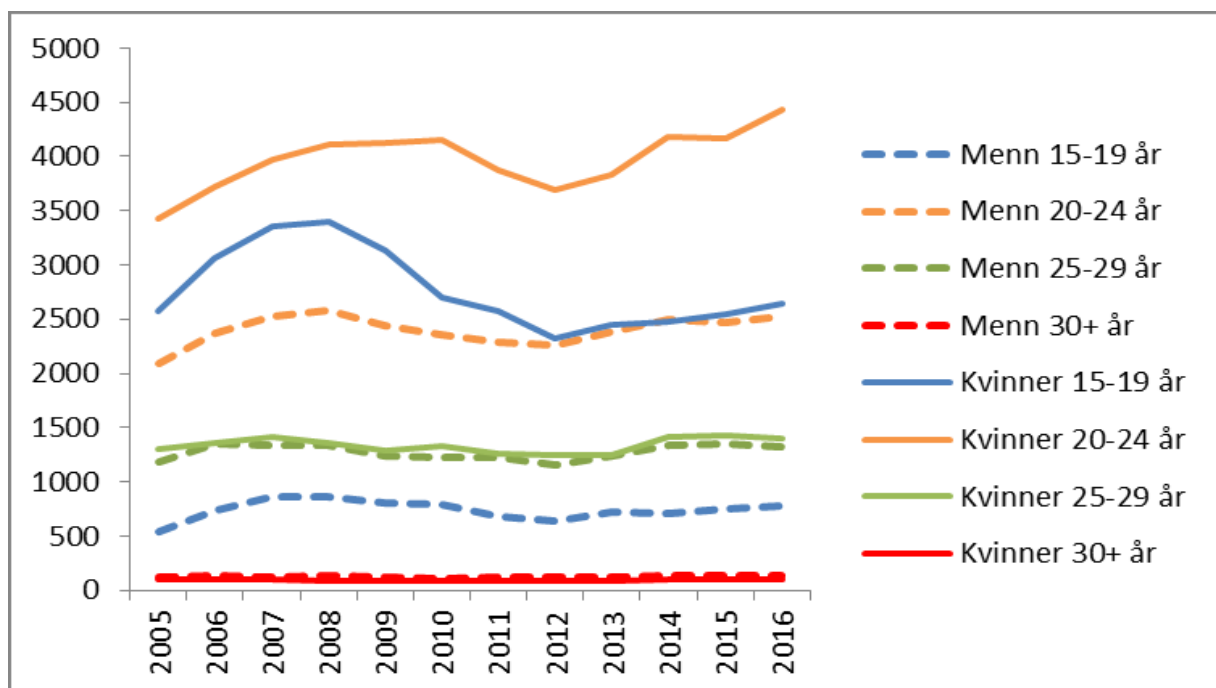

Figura 3. Numărul de cazuri diagnosticate de chlamydia la 100.000 de locuitori în Norvegia 2005-2016 după sex și grupe de vârstă, NIPH 2017

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Departamentul de Sănătate din Norvegia trimite prezervative gratuite la majoritatea școlilor secundare superioare, universități și colegii din Norvegia, pe lângă unele școli secundare superioare și foarte multe centre de sănătate pentru tineri și diverse organizații (printre care Crucea Roșie, MSO, Comitetul pentru sănătate, Procent, Sex and Society și Church City Mission).

În cadrul evaluării a fost realizat un sondaj în rândul a 1227 de beneficiari ai programului (persoane care au comandat prezervative pe site-ul gratis Kondomer.no). Dintre aceștia, 85% au vârsta sub 30 de ani (70% sub 25 de ani), ceea ce indică faptul că programul produce un efect pozitiv asupra tinerilor. Vârsta medie a eșantionului a fost de 21 de ani. Totodată, 64% dintre beneficiarii sunt băieți / bărbați. 25% dintre respondenți au comandat o singură dată prezervative, 53% au comandat între 1 și 5 ori și 22% au comandat de peste 6 ori. Acest lucru indică faptul că o proporție semnificativă de tineri utilizează programul în mod regulat, dar că atrage și noi utilizatori.

Institutul Național de Sănătate Publică subliniază că prezervativele sunt în continuare cel mai important mijloc de protecție împotriva infecțiilor cu transmitere sexuală. În toate planurile naționale de acțiune și strategii din domeniul sănătății sexuale și HIV din anii 1980, accesul ușor la prezervative a fost un element cheie. De la începutul mileniului, actori precum centrele de sănătate, clinici și organizații au avut ocazia să comande prezervative pentru a fi distribuite în continuare beneficiarilor lor. Evaluarea celor două planuri naționale de sănătate sexuală a arătat, printre altele, că profesioniștii, utilizatorii și actorii interesați din domeniul HIV/SIDA și ITS au pus un mare accent pe importanța accesului la prezervative gratuite.

Departamentul de Sănătate consideră că este important să continue programul de distribuire gratuită de prezervative în paralel cu activitatea de informare, educație și schimbări de atitudine în rândul grupurilor țintă.

Utilizarea sistematică a prezervativului la începutul ciclului de viață sexuală este un factor predictiv important pentru utilizarea ulterioară. Datele privind tinerii arată că 61% dintre băieți și 70% dintre fete au folosit prezervative în timpul primului act sexual, ceea ce indică schimbări pozitive de atitudine.

Departamentul de Sănătate a desfășurat în perioada mai-iulie 2018 o campanie de promovare a prezervativelor cu scopul de a face conștienți adulții tineri (18 - 30) de incidența crescândă a gonoreei și sifilisului și că gonoreea este o boală care dezvoltă cu ușurință rezistența la antibiotice. Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

antibiotice. Campania a avut un limbaj direct și un mesaj clar, ușor de recunoscut vizual și din punct de vedere al conținutului. Campania a dus la creșterea numărului de tineri care și-au comandat prezervative pe gratiskondomer.no

Programul este recomandat ca prioritate în bugetul de stat, iar nealocarea unui buget corespunzător anual va duce la o reducere corespunzătoare a disponibilității prezervativelor gratuite pentru tineri și grupurile vulnerabile. Acest lucru este perceput ca deosebit de regretabil într-o perioadă în care observăm o incidență crescândă a gonoreei după mulți ani de incidență scăzută (la nivelul anului 2017). Gonoreea are o infectivitate ridicată pentru toate sexele și un potențial semnificativ de focar. În plus, gonoreea este dificil de tratat. Netratată, gonoreea poate provoca boli grave.

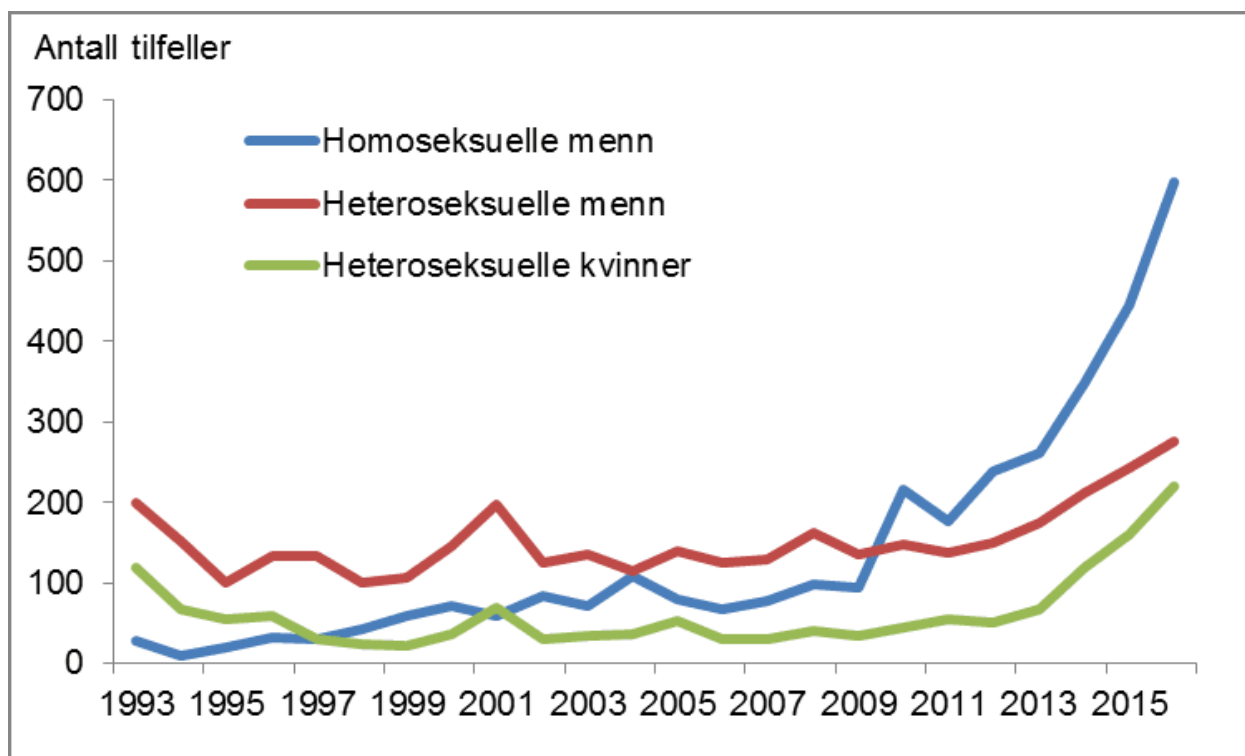

Figura 4. Incidența crescândă a sifilisului în Norvegia în ultimii an

Sifilisul este, de asemenea, în creștere, în special în rândul bărbaților homosexuali. În 2020, au fost raportate 287 de cazuri de sifilis, comparativ cu 206 de cazuri în 2019, iar în 2015, comparativ cu 2005 numărul cazurilor de sifilis a crescut de la sub 40 la 160 de cazuri.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

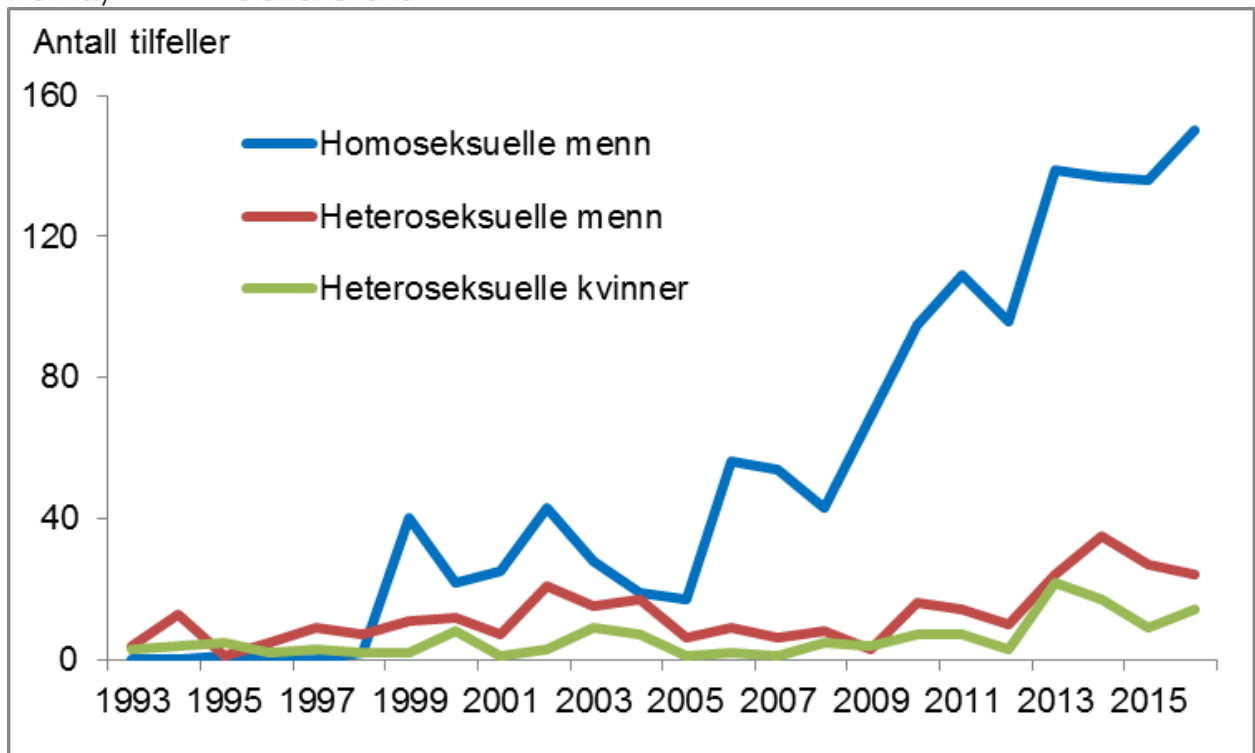

Figura 5. Incidența crescândă a sifilisului în Norvegia în ultimii ani

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Cum funcționează programul norvegian de distribuire gratuită a prezervativelor în prezent

Azi, tinerii pot alege dintr-o gamă variată de prezervative, iar cei care comandă pentru prima dată pot alege un *starter pack* cu toate tipurile de prezervative pentru a le testa. Prezervative pot comanda și centrele de sănătate publică, școli, cabinete medicale, Guvernul Rus, organizații neguvernamentale, organizatori de evenimente etc., care au nevoie de prezervative pentru a le putea distribui mai departe tinerilor. În plus, bărbații care fac sex cu bărbați și persoanele queer pot comanda și lubrifianți.

Tinerii pot comanda prezervative pe <https://www.gratiskondomer.no/bestill/>

gratiscondomer.no/bestill/en/

Free condoms delivered straight to your Norwegian mailing address.

You only pay for a normal Norwegian text message and receive 15 condoms within 7 days. You simply need to choose your preferred condom type and fill in your contact information. After submitting the form, you confirm your order by replying to the text message you receive.

1. Choose a condom

2. Fill in your contact information

Thin
The thin condom is specially designed for increased pleasure without compromising safety. Comes in standard size that fits most men. Contains latex and silicone based lubricant. Width 53mm.

Standard
The standard condom is the most commonly used condom. Standard thickness and standard size provides optimal safety and enjoyment. The standard condom fits most men. Contains latex and silicone based lubricant. Width 53mm.

Strawberry
A condom with strawberry flavour. Comes in standard size that fits most men. Contains latex. Width 53mm.

Thick
This condom is thicker and stronger than the standard condom. It reduces sensitivity and is therefore suited for men who want to last longer. Comes in standard size that fits most men. Contains latex and silicone based lubricant. Width 53mm.

Large

First Name
Navn

Last Name
Navnesen

Mobile Number
98888888

Address
Hundremeterskogen 100

Zip Code
0563

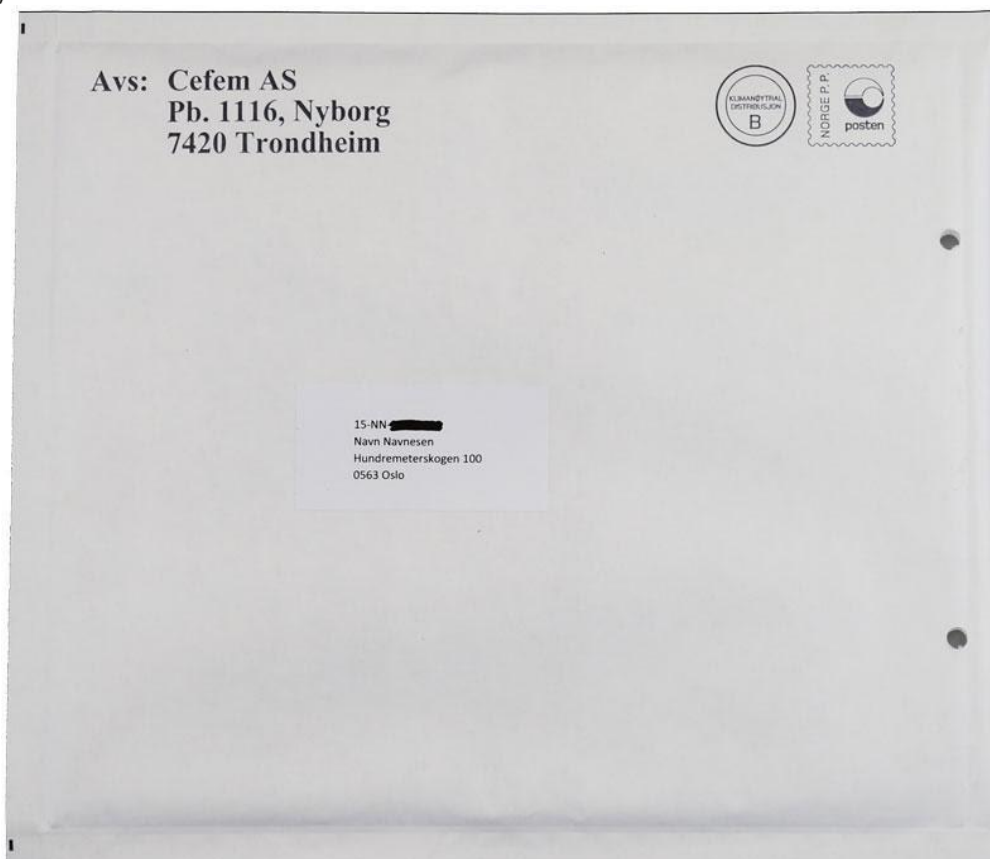
City
Oslo

Aceștia trebuie să aleagă tipul de prezervativ pe care care și-l doresc, completează un formular cu următoarele informații: nume, prenume, număr de telefon, adresă, cod poștal și oraș, urmând ca mai apoi să primească un mesaj pe telefon la care trebuie să răspundă cu „OK” pentru a confirma comanda. Astfel, costul SMS-ului trimis este singurul cost pe care persoanele care comandă prezervative trebuie să îl plătească. Costul SMS-ului este costul normal al unui SMS în funcție de rețeaua mobilă pe care o folosesc. După aproximativ 7 zile, tinerii primesc comanda la adresa menționată, discret, într-un plic cu bule, după modelul următor:

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Chiar dacă grupul țintă principal sunt tinerii cu vârsta până în 25 de ani, nu există un mecanism de control pentru a-i împiedica și pe cei care au depășit vârsta aceasta să comande prezervative.

Tinerii pot alege doar un tip de prezervativ dintr-o selecție de 6 tipuri:

Subțire - Acest prezervativ este special conceput pentru o plăcere sporită, fiind în același timp la fel de sigur ca și alte prezervative. Vine în mărime standard și poate fi folosit de majoritatea bărbaților. Conține lubrifiant pe bază de latex și silicon. Lățime 53mm.

Standard - Prezervativul standard este cel mai frecvent utilizat prezervativ. Grosimea standard și dimensiunea standard oferă siguranță și plăcere optime. Prezervativul standard poate fi folosit de majoritatea bărbaților. Conține lubrifiant pe bază de latex și silicon. Lățime 53mm.

Cu aromă de căpșuni - Acest prezervativ are aromă de căpșuni. Vine în dimensiune standard. Conține latex. Lățime 53mm.

Gros/rezistent - Prezervativul este mai gros și mai puternic decât prezervativul standard și red poate reduce sensibilitatea. Vine în mărime standard și poate fi folosit de majoritatea bărbaților. Conține lubrifiant pe bază de latex și silicon. Lățime 53mm.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Mare - Acest prezervativ este puțin mai lung și mai lat decât prezervativul standard și este cel mai mare prezervativ din gamă. Potrivit pentru bărbații care doresc un prezervativ mai spațios. Conține lubrifiant pe bază de latex și silicon. Lățime 56mm.

Prezervative de mici dimensiuni - Acesta este mai subțire și mai scurt decât prezervativul standard și este cel mai mic prezervativ din gamă. Conține lubrifiant pe bază de latex și silicon. Lățime 49mm.

De asemenea, pe site există și o atenționare cu privire la alergia la latex. Astfel, se menționează faptul că unele persoane pot avea o reacție alergică la latex și, prin urmare, nu pot folosi niciunul din cele 6 tipuri de prezervative. În cazul acesta, tinerii sunt direcționați să ia legătura cu un centru de sănătate pentru tineri sau un centru medical școlar pentru a-și procura prezervative fără latex gratuite (doar centrele de sănătate pot comanda gratuit de pe site prezervative fără latex, gratuite).

Nu în ultimul rând, pe aceeași pagină pe care pot face și comanda, tinerii sunt invitați să citească mai multe informații despre folosirea prezervativelor pe <https://www.helsenorge.no/sex-og-samliv/prevensjon/kondom>

Bărbații care fac sex cu bărbați și persoanele queer pot comanda prezervative pe <https://www.gratiskondomer.no/glid/> Procedura de a comanda prezervative este similară cu cea pentru tineri (selecția tipului de prezervativ, completarea unui formular, confirmarea prin SMS, 7 zile durată pentru livrarea pachetului într-un plic cu bule, discret).

Spre deosebire de tipurile de prezervative disponibile pentru tineri, bărbații care fac sex cu bărbați și persoanele queer pot comanda inclusiv prezervative pentru sexul oral și lubrifiant pe bază de apă. Totuși, nu pot comanda prezervative cu aromă de căpșuni și, la fel ca în cazul tinerilor, pot comanda doar un tip de prezervative din cele șase disponibile.

În plus, persoanele din comunitatea LGBT din Norvegia au la dispoziție site-ul <https://www.helseutvalget.no/> al Comitetului de sănătate / Gay and Lesbian health Norway, unde pot găsi informații suplimentare sau se pot programa pentru testări rapide, anonime, pentru infecțiile cu transmitere sexuală, inclusiv HIV.

Comitetul pentru sănătate, anterior Comitetul pentru sănătate pentru homosexuali, a fost înființat în 1983 ca răspuns la epidemia de HIV. Astăzi, Comitetul pentru sănătate lucrează pentru promovarea sănătății și prevenirea bolilor pentru o mai bună sănătate sexuală și mentală.
Proiect derulat de: Cu sprijinul:

Health Committee Foundation este o fundație la nivel național, independentă din punct de vedere politic și neutră din punct de vedere filosofic, care lucrează pentru a promova sănătatea și a preveni bolile pentru lesbiene, homosexuali, bisexuali, persoane transgender și alte femei și bărbați care fac sex cu persoane de același sex.

Comitetul oferă și servicii pentru testarea rapidă, anonimă, pentru infecțiile cu transmitere sexuală, inclusiv HIV. Serviciul lor de Checkpoint oferă un test rapid gratuit și complet anonim pentru HIV și sifilis, dar și pentru gonoree și chlamydia. La *Sjekkpunkt* (punct de control) nu există medici sau personal angajat în sănătate, ci angajați instruiți și voluntari care fac parte din grupul țintă, toți semnând o declarație de confidențialitate. Angajații de la Checkpoint urmează reglementările și procedurile naționale setate de către Departamentul de Sănătate și oferă un mediu sigur vizitatorilor și angajaților, chiar dacă acest lucru poate duce la un timp de așteptare (pentru accesarea serviciilor) ușor crescut.

Entitățile private (centrele de sănătate publică, școlile locale, cabinetele medicale, Guvernul Rus, organizațiile neguvernamentale, organizatorii de evenimente etc.) pot comanda prezervative pe <https://www.gratiskondomer.no/rekvirent/>.

Pentru validarea comenzii, persoana care comandă trebuie să introducă o adresă de e-mail pentru a primi întrebări sau cereri de clarificări. Pentru cei care nu introduc o adresă de e-mail validă și nu răspund la nicio întrebare de la furnizori, nu se poate procesa comanda. Această practică există pentru a evita comenzile „false”. Astfel, entitățile private completează de asemenea un formular cu anumite date (nume, prenume, număr de telefon, E-mail, Numele instituției, Programul/Orarul de lucru cu publicul, Adresa de livrare, Cod postal, Oraș, Metoda de livrare: prin poștă sau serviciu de curierat „at the door”) și pot de asemenea lăsa un comentariu sau explica mai multe despre comandă.

Spre deosebire de tineri sau persoanele queer, entitățile private pot selecta dintr-o varietate mai mare de produse: prezervative standard, prezervative mari, prezervative de mici dimensiuni, prezervative groase, prezervative subțiri, prezervative cu aromă de căpșuni, prezervative negre, prezervative fără latex, prezervative pentru sexul oral și lubrifiant pe bază de apă.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

	Standard Quantity: <input type="text" value="2000"/>		Big Quantity: <input type="text" value="0"/>		Tight-fitting Quantity: <input type="text" value="0"/>
	Thick Quantity: <input type="text" value="0"/>		Thin Quantity: <input type="text" value="0"/>		Strawberry Quantity: <input type="text" value="0"/>
	Black Quantity: <input type="text" value="0"/>		Latex free Quantity: <input type="text" value="0"/>		Water-based glide Quantity: <input type="text" value="0"/>
	Oral Quantity: <input type="text" value="0"/>				

Persoanele care completează formularul din partea entităților private pot fi selecta automat pachetul standard, fie pot alege cantitatea din fiecare produs dorit.

Pachetul standard conține 1000 de prezervative standard, 0 prezervative pentru sexul oral, 0 prezervative fără latex, 0 lubrifianți, 288 de prezervative negre și câte 144 de prezervative mari, de mici dimensiuni, groase, subțiri și cu aromă. Dacă aleg varianta de selecție a numărului de prezervative dorit, aceștia pot alege următoarele cantități pentru fiecare tip de produs:

Prezervative standard	0, 1000, 2000, 4000
Prezervative mari	0, 144, 288, 576, 1008, 2880
Prezervative de mici dimensiuni (Tight-fitting)	0, 144, 288, 576, 1008, 2880
Prezervative groase	0, 144, 288, 576, 1008, 2880
Prezervative subțiri	0, 144, 288, 576, 1008, 2880
Prezervative cu aromă de căpșuni	0, 144, 288, 576, 1008, 2880
Prezervative negre	0, 144, 288, 576, 1008, 2880
Prezervative fără latex	0, 20, 30, 40, 60, 100, MAX
Prezervative pentru sexul oral	0, 144, 288, 576, 1008, 2880
Lubrifiant pe bază de apă	0, 200, 300, 400, 500, MAX

gratiskondomer.no reprezintă programul de distribuire gratuită de prezervative al Departamentului de Sănătate din Norvegia, Helsedirektoratet:

<https://www.helsedirektoratet.no/> ; **Cefem AS** este firma producătoare/distribuitoare de prezervative contractată de către Departamentul de Sănătate, care a câștigat cea mai recentă licitație: <https://cefem.no/> ; **VinnVinn Rekame AS** este firma care se ocupă de site-ul

gratiskondomer.no: <https://www.vinnvinnreklame.no/>

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Acces la educație sexuală și servicii de SRHR în Norvegia

Deși numărul de sarcini nedorite și a infecțiilor cu transmitere sexuală au scăzut în Norvegia, acest lucru nu se datorează în mod exclusiv programului de distribuire gratuită a prezervativelor, ci mai degrabă unui set complex de măsuri și politici publice menite să sprijine accesul populației la educație sexuală și servicii de SRHR.

Norvegia are o lungă tradiție de predare a educației sexuale în școli. Cunoașterea limitelor, respectului și drepturilor și capacitatea de a reflecta asupra diferitelor situații este importantă pentru dezvoltarea propriei autonomii și, în același timp, pentru respectarea limitelor celorlalți. Acestea sunt subiecte care depășesc cu mult sexualitatea, dar care formează o bază necesară pentru formarea individului, dezvoltarea identității personale și capacitarea acestuia cu competențele necesare pentru a avea o viață sexuală sănătoasă. Cunoașterea adecvată a sexualității și a sănătății sexuale înseamnă că tinerii își încep viața sexuală mai târziu, sunt mai buni la utilizarea prezervativelor și a contracepției și dezvoltă o relație pozitivă cu propria lor sexualitate și intimitate.

Temele legate de corp, limite și sexualitate sunt incluse în mai multe materii din curricula școlară, în funcție de anul de studiu. Acest lucru se reflectă în obiectivele de competență legate de știință, studii sociale și KRLE (creștinism, religie, filozofie și etică) la diferite niveluri de clasă. În timp ce programa științifică are o abordare biologică și analitică a subiectului, științele sociale au o abordare mai socială, orientată spre societate. În KRLE, sunt discutate subiectele legate de etică și filozofie și diferite valori culturale.

În clasele primare sunt abordate delimitarea, înțelegerea și respectul pentru corpul propriu și al celorlalți, urmând ca până la sfârșitul clasei a patra, copiii să poată utiliza Convenția ONU privind drepturile copilului pentru a înțelege și a explica drepturile copiilor. În plus, obiectivele de învățare urmăresc să dezvolte capacitatea copiilor să poată vorbi despre diferite forme de familie, diferite identități de gen, relația dintre gen și subiecte legate de sexualitate, limite, violență și respect.

Din clasa a șaptea, obiectivele de învățare urmăresc într-o măsură mai mare înțelegerea clasică a sexualității. Până la sfârșitul clasei a 7-a, elevii ar trebui să poată explica ce se întâmplă în timpul pubertății și să vorbească despre dragoste și respect și despre diversitatea orientării sexuale și a identității de gen.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

În plus, se pune accent pe modul în care sexualitatea este descrisă în mass-media și ce așteptări poate crea aceasta. Până la sfârșitul clasei a zecea, tinerii ar trebui să poată discuta o serie de probleme legate de sexualitate, orientare sexuală, identitate de gen, limite și respect, inclusiv diferența dintre contactul sexual dorit și abuziv, pe lângă boli transmisibile, contracepție și avort. În studiile sociale, accentul este pus pe diferite percepții de gen, dragoste și sexualitate în diferite culturi.

Metodele și mijloacele didactice pe care școlile și profesorii aleg să le folosească în predarea lor pot varia de la o școală la alta. De exemplu, este posibil să se creeze un program comun de predare în care sunt incluse obiectivele de învățare atât din științele naturii, științele sociale și KRLE.

În Norvegia, societatea se caracterizează printr-o diversitate culturală mai mare decât acum câțiva ani, datorită numărului mare de imigranți. Acest lucru se reflectă în diversitatea grupurilor de elevi dintr-o clasă. Astfel, la cursuri participă și elevi care aparțin unor culturi cu tradiții diferite și care au mentalități diferite în ceea ce privesc cunoștințele și atitudinile față de corp și sexualitate. Pot exista diferite nevoi de competență în predare și poate fi relevant să se utilizeze instrumente pedagogice diferite, în funcție de compoziția și diversitatea grupului de elevi.

În plus, mai mulți actori voluntari oferă materiale și resurse pentru educația sexuală, printre care o parte dintre reprezentanții organizațiilor cu care ne-am întâlnit virtual.

Pentru ca educația sexuală să aibă un efect preventiv și de promovare a sănătății este crucial ca elevii și tinerii în general să primească cunoștințele necesare înainte de a ajunge în anumite situații riscante sau periculoase pentru ei și sănătatea lor sau a celorlalți. Dacă educația sexuală se desfășoară în principal în a doua jumătate a școlii secundare superioare (ultimii ani de liceu), aceasta va avea loc adesea într-un moment în care mai mulți elevi au deja experiență sexuală.

Obiective de învățare/teme abordate în funcție de vârsta elevilor:

Clasa a II-a:

Știință - Corp și sănătate - conversație despre stabilirea limitelor, înțelegerea și respectul pentru corpul propriu și al altora;

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

KRLE - Filozofie și etică - folosirea Convenției ONU privind drepturile copilului pentru a înțelege drepturile și egalitatea copiilor.

Studii sociale: Conversație despre diversitatea formelor de familie și despre relațiile și sarcinile din familie; Conversație pe teme legate de sexualitate, limite, violență și respect.

Clasa a VII-a:

Știință - Corp și sănătate - Ce se întâmplă în timpul pubertății, identitatea de gen și tipurile de orientări sexuale;

KRLE - Filozofie și etică: dezbateri despre etică în legătură cu diferite forme de familie, relația dintre sexe, diferite identități de gen și relația dintre generații; Discuții despre părți importante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului a ONU;

Studii sociale: discuții despre dragoste și respect, tipurile de orientări sexuale, coabitare familiei și discuții despre consecințele lipsei de respect, inegalitățile de gen sau alte tipuri de inegalități sociale; Exemple despre modul în care rolurile de gen și sexualitatea sunt prezentate în diferite medii și discuții despre diferitele așteptări pe care le poate crea;

Clasa a X-a

Știință - Corp și sănătate - formulează și discută aspecte legate de sexualitate, orientare sexuală, identitate de gen, limite și respect, boli cu transmitere sexuală, contracepție și întreruperea de sarcină;

Studii sociale - Studii sociale: Exemple despre modul în care percepțiile despre relația dintre dragoste și sexualitate pot varia între culturi; Analiza rolurilor de gen în descrierile sexualității și discuții despre diferența dintre contactul sexual dorit și abuzul sexual.

Departamentul norvegian pentru sănătate recomandă ca educația sexuală să abordeze probleme legate de utilizarea prezervativului, contracepției, sexualității problematice și toxice. Pentru a îndeplini obiectivele actuale de competență (și obiective de învățare) este nevoie de materiale de învățare care să reflecte subiecte precum diferite orientări sexuale și care pun accentul pe sănătatea sexuală în general. Reflecțiile asupra corpului, identității și sexualității ar trebui să ia în considerare faptul că nu toată lumea este sănătoasă. Literatura și programele didactice au fost pregătite de câțiva ani pentru a susține predarea sexualității la nivelul secundar inferior.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Totodată, unele grupuri au nevoi sau resurse specifice pe care învățătura generală nu le surprinde neapărat. Pentru a atinge scopul creșterii autonomiei și stăpânirii sexuale, materialele de învățare trebuie adaptate la abilitățile lingvistice și la nivelul funcției cognitive a grupurilor țintă. În unele cazuri, va fi potrivit să existe o predare mai individualizată sau predarea în grupuri mai mici, de exemplu în colaborare cu serviciul de sănătate școlar sau alte organizații. Copiii sunt cel mai bine pregătiți să decidă despre propria lor sexualitate dacă părinții / tutorii lor au reușit să comunice deschis cu ei despre corp, identitate, limite și sexualitate de-a lungul copilăriei. Cunoașterea despre dezvoltarea sexuală normală a copiilor și tinerilor și modul în care acest lucru este exprimat în joc și comportament va permite, de asemenea, părinților să identifice comportamentul sexual despre care ar putea exista motive de îngrijorare.

Deși Norvegia are o perspectivă liberală la nivel național asupra sexualității, unii părinți refuză să vorbească cu copiii lor despre sexualitate. Părinții pot avea nevoie de sprijin și îndrumare în comunicarea cu copiii lor, de exemplu cu sprijinul unui consilier dintr-un centru de sănătate sau al unui voluntar din organizațiile de profil. Totodată, recomandările făcute trebuie să ia în considerare caracteristicile culturale ale celor consiliați și să fie făcute în limba lor maternă sau una ușor de înțeles.

Dreptul de a decide asupra propriului corp și dreptul la o bună sănătate sexuală se aplică tuturor oamenilor. Unii tineri și adulți care s-au mutat recent în Norvegia din alte țări (refugiați sau imigranți) au deja cunoștințe bune despre acest subiect, în timp ce alții nu au cunoștințe despre sănătatea sexuală și reproductivă.

Educația despre sexualitate și sănătatea sexuală este inclusă într-un plan de informare obligatoriu pentru rezidenții aflați în procesul de acordare a rezidenței/azil. Departamentul norvegian pentru sănătate și Departamentul pentru imigrare au coordonat lucrările privind crearea unui pachet didactic privind sănătatea sexuală și reproductivă, HIV și alte infecții cu transmitere sexuală. Pachetul didactic și ghidul acestuia sunt postate pe site-ul web al Direcției Norvegiene pentru Sănătate. Pachetul este folosit de către centrele de primire a celor care solicită azil pentru integrarea solicitanților de azil sau de către municipalitățile și instituțiile care lucrează cu imigranții sau refugiații. Totodată, imigranții și refugiații sunt un grup complex, iar materialul este conceput pentru a fi utilizat în diferite grupuri de solicitanți de azil.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Centrele de primire a solicitanților de azil sau a refugiaților trebuie să îi informeze pe toți beneficiarii lor care provin din țări în care se practică mutilarea genitală feminină și căsătoria forțată că mutilarea genitală feminină este interzisă în Norvegia. Personalul centrelor de primire a solicitanților de azil sau a refugiaților trebuie să ajute femeile care au suferit de mutilări genitale să primească tratament medical.

Anumite organizații neguvernamentale organizează la nivel național sesiuni de educație sexuală cu elevii, venind în completarea educației sexuale realizate în școală. Educația sexuală este obligatorie în școli, părinții nu se opun, însă există riscul de a nu trimite copilul în ziua în care se fac activități pe această temă. Un acord parental nu este necesar.

Spre exemplu, Sex og samfunn, organizație care lucrează activ în zona de educație sexuală încă din 1992, își desfășoară activitatea în Oslo. Aceștia și-au dezvoltat metodologia de lucru pe cel mai recent studiu al UNESCO și se focusează pe aspectele pozitive ale sexualității.

Pentru unitățile de învățământ din Oslo, Ministerul Educației trimite un formular către școli, urmând ca acestea să se înscrie și să beneficieze de serviciile organizațiilor neguvernamentale. În general profesorii nu au suficiente competențe în domeniul educației sexuale și preferă servicii din partea unor terți (externi), în general organizații neguvernamentale ce oferă servicii de educație sexuală.

Directorii instituțiilor de învățământ contactează organizațiile pentru a stabili sesiunile, iar acestea trimit curricula și temele ce vor fi abordate. În general, profesorii participă la aceste sesiuni de educație sexuală organizate de către terți. O sesiune durează aproximativ 2 ore și jumătate/semestru și include și 2 pauze scurte. Cele două ore și jumătate sunt percepute însă ca fiind insuficiente. În cadrul sesiunii, facilitatorii se folosesc de prezentări power point, țin prelegeri, facilitează lucrul pe grupe, organizează concursuri tip quiz și oferă elevilor posibilitatea de a pune întrebări anonime. La sesiuni participă toți elevii din acea clasă, indiferent de gen. Telefoanele sunt interzise în timpul sesiunii - se evită astfel distribuirea în media a anumitor fotografii care ar putea crea o falsă impresie asupra sesiunilor de informare. De cele mai multe ori facilitatorii oferă materiale informaționale la începutul sesiunilor (pliante, broșuri etc.) și prezervative la finalul sesiunii. În general, feedbackul participanților este unul bun, iar elevii se simt mai deschiși față de facilitatorii externi decât față de profesorii lor.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Dreptul la sănătate cuprinde dreptul la o viață sexuală sănătoasă și este un drept fundamental. O bună sănătate sexuală presupune că drepturile sexuale ale individului să fie protejate și respectate. Dreptul la o viață sexuală sănătoasă are în vedere faptul că fiecare individ este liber să-și aleagă partenerul, independent și în conformitate cu propria orientare sexuală, fără a fi supus discriminării sau incriminării. De asemenea, dreptul la o viață sexuală sănătoasă are în vedere accesul individului la educație sexuală, respectarea autonomiei corporale, lipsa violenței, dreptul de a alege dacă și când să aibă copii sau dacă să fie activ sexual sau nu.

Norvegia a avut primul său program de combatere a HIV / SIDA în 1985, iar de-a lungul timpului principalele direcții ale strategiilor de combatere HIV/SIDA au avut în vedere reducerea numărului de infecții cu transmitere sexuală, inclusiv HIV, monitorizarea și sprijinirea persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA, scăderea ratei întreruperilor de sarcini și planificarea familială și a vieții sexuale.

În perioada 2002-2009, acțiunile privind combaterea HIV/SIDA s-au desfășurat în contextul unui plan strategic național privind prevenirea răspândirii HIV și a bolilor cu transmitere sexuală, ce s-a bazat pe patru principii directe: măsurile și acțiunile autorităților publice ar trebui să încalce cât mai puțin libertatea personală; eforturile autorităților ar trebui să fie direcționate către grupurile cu risc crescut la infecția cu HIV și către publicul larg; autoritățile ar trebui să coopereze cu societatea civilă; iar societatea ar trebui să fie solidară cu persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA.

În perioada 2009-2014, scopul principal al Strategiei naționale HIV a fost ca până la sfârșitul perioadei strategice, Norvegia să fie o societate capabilă să facă față infecției cu HIV într-un mod care să limiteze noile infecții și să ofere persoanelor care trăiesc cu HIV condiții bune pentru incluziune socială în toate fazele vieții lor.

Strategia de sănătate sexuală 2017-2022 are o abordare mai complexă, ce reunește bunele practici dezvoltate de-a lungul timpului și urmărește în mod direct să contribuie la asigurarea unei sănătăți sexuale bune pentru întreaga populație.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

În ultimul deceniu, s-au făcut progrese mari în ceea ce privește asigurarea unei bune sănătăți sexuale pentru toți cetățenii și rezidenții din Norvegia. În același timp, a crescut gradul de conștientizare de către autoritățile publice (atât la nivel central, dar și local) și de către cetățeni a importanței unei vieți sexuale sănătoase pentru starea de bine a societății și a individului, dar și gradul de toleranță, solidaritate și deschidere către persoanele din comunitatea LGBTQ+.

În plus, în Norvegia, în toate planurile naționale de acțiune și strategiile din domeniul sănătății sexuale și HIV din anii 1980, accesul ușor la prezervative a reprezentat un element cheie. De asemenea, Institutul Național de Sănătate Publică subliniază că prezervativele sunt în continuare cel mai important mijloc de protecție împotriva infecțiilor cu transmitere sexuală. Astfel, de la începutul mileniului, actori precum centrele de sănătate, clinici și organizații au avut ocazia să comande prezervative pentru a fi distribuite în continuare beneficiarilor lor.

Norvegia implementează un program național care oferă prezervative gratuite adolescenților, tinerilor adulți și grupurilor vulnerabile (în mod special către cei cu risc crescut de a se infecta cu o boală cu transmitere sexuală, inclusiv HIV).

Programul a fost demarat în 1999 cu distribuirea a 500.000 de prezervative gratuite către grupurile vulnerabile, urmând ca din anul 2000 să fie extins și către tineri. De la an la an s-au alocat din ce în ce mai multe fonduri pentru program, de la cca. 400.000 NOK în 2000 până la aprox. 1,6 milioane NOK în 2003, iar în 2005 s-au cheltuit aproximativ 2 milioane NOK (aprox. 200.000 euro). În 2017, aproape 8 milioane de prezervative au fost distribuite prin programul de distribuire gratuită de prezervative. Se presupune că aprox. 400.000 de tineri și persoane cu vulnerabilitate la infecții cu transmitere sexuală (MSM, migranți și lucrători sexuali etc.) au beneficiat de prezervative gratuite.

Grupurile țintă ale programului de distribuire gratuită a prezervativelor sunt adolescenții și adulții tineri cu vârsta sub 25 de ani, persoanele care cumpără și vând sex (lucrătorii sexuali și clienții lor), refugiații și solicitanții de azil, bărbații care fac sex cu bărbați, persoanele care trăiesc cu HIV și partenerii lor, dar și persoanele private de libertate. Aceștia pot alege dintr-o gamă variată de prezervative, iar cei care comandă pentru prima dată pot alege un starter pack cu toate tipurile de prezervative pentru a le testa. În plus, bărbații care fac sex cu bărbați pot

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Iceland
Liechtenstein **Active**
Norway **citizens fund**

comanda și lubrifianți. De asemenea, prezervative pot comanda entități private: centrele de sănătate publică, școli, cabinete medicale, Guvernul Rus, organizații neguvernamentale, organizatori de evenimente etc, care au nevoie de prezervative pentru a le putea distribui mai departe tinerilor.

Comenzile se dau pe <https://www.gratiskondomer.no/>, existând 3 pagini diferite:

<https://www.gratiskondomer.no/bestill/> - pentru tineri (care pot comanda direct și confidențial prezervative);

<https://www.gratiskondomer.no/glid/> - pentru bărbații care fac sex cu bărbați;

<https://www.gratiskondomer.no/rekvirent/> - pentru entitățile private.

Deși numărul de sarcini nedorite și a infecțiilor cu transmitere sexuală au scăzut în Norvegia, acest lucru nu se datorează în mod exclusiv acestui program, ci mai degrabă unui set complex de măsuri și politici publice, menite să sprijine accesul populației la educație sexuală și servicii de SRHR, printre care și asigurarea accesului gratuit la prezervative pentru tineri și persoanele din categoriile de risc sau grupurile vulnerabile în general.

Programul norvegian de distribuire gratuită de prezervative, alături de toate celelalte măsuri și politici publice ce facilitează accesul tinerilor și populației în general la educație sexuală și servicii de SRHR reprezintă un model ce poate fi preluat și de către alte țări, inclusiv de România. Acesta însă organizat în lipsa unui cadru legislativ care să permită educarea celor la risc și tinerilor legat de sănătatea lor reproductivă și sexuală, nu poate să înregistreze un impact semnificativ.

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

